

З встановленням радянської влади училище стало державним і готувало фахівців для професійних музичних установ, керівників самодіяльних хорів та оркестрів. У 20-х роках минулого століття його реорганізовано в музичний технікум. Полтавський музичний технікум 1937р. було реформовано в музичне училище. 1953р. училищу присвоєно ім'я видатного українського композитора М. В. Лисенка.

Сьогодні училище здійснює підготовку за такими спеціалізаціями, як: фортепіано, струнні інструменти, народні інструменти, духові та ударні інструменти, спів, хорове диригування, теорія музики, а також акторське мистецтво.

У Полтавському музичному училищі працюють творчі колективи: оркестр народних інструментів, симфонічний оркестр, капела бандуристів, духовий та естрадний оркестри, академічний хор, вокальний ансамбль «Мрія», ансамбль народної музики «Карусель», ансамбль ударних інструментів «Імпульс».

За час свого існування училище підготувало понад 6 тисяч фахівців мистецької галузі, багато з яких стали видатними діячами, гордістю української та світової культури.

Література:

1. Полтавщина: Історичний нарис / керівник проекту Г.П. Грибан. – Полтава, 2005. – 592с.
2. Полтавщина. Енциклопедичний довідник /за редакцією А.В. Кудрицького. – К., 1992. – 1024с.
3. Сліпак В. Щодо історії заснування Полтавського музичного училища /В. Сліпак //Українська музична газета. – 2013. – №4 (90).

УДК 069:316

Карпов В.В.,
д. іст. наук, професор, НАКККиМ
(м. Київ, Україна)

СОЦІОЛОГІЯ МУЗЕЮ У КОНТЕКСТІ ПАРАДИГМИ МУЗЕЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Дослідження ролі і місця музеїв у структурі суспільних відносин показало на існуюче протиріччя у поглядах міжнародної та української музейної спільнот на місію музею. Міжнародна рада музеїв ЮНЕСКО визначає музеї як установи на службі суспільства та його розвитку, як фактор соціальних змін і культурної самобутності, як форму вирішення актуальних проблем суспільства та громади [4].

В Україні законодавчо визначено статус музеїв, як закладів, що створені для вивчення, збереження, використання та популяризації музейних предметів

та музейних колекцій з науковою та освітньою метою, залучення громадян до надбань національної та світової культурної спадщини. У сукупності діяльність музеїв (музейна справа) в Україні позиціонується як спеціальний вид наукової та культурно-освітньої діяльності, що включає комплектування, зберігання, охорону та використання музеями культурних цінностей та об'єктів культурної спадщини України, в тому числі їх консервацію, реставрацію, музеєфікацію, наукове вивчення, експонування та популяризацію [5]. Тобто, в основі постає музейний предмет, а не фактор соціальних змін.

Регламентовано, що музейний предмет підлягає атрибуції і під атрибуцією розуміється розкриття стану його збереженості, історії походження та побутування, візуальних особливостей. Проте, його соціальні зв'язки не підлягають атрибуції і не вивчаються. Іншими словами, не вивчаються соціальні функції музейного предмета в історії суспільства. Розкриття суспільно-історичних зв'язків такої пам'ятки можна назвати соціологією предмета. Соціальна функція музейного предмета реалізується у формі музейної експозиції та у документальній формі в результаті проведення наукової експертизи предмета. Від повноти розкриття інформації закладеної у музейному предметі залежить його суспільна значимість та статус. Теорія соціології музейного предмета ще у повній мірі не розроблена та подекуди це питання науковцями вже ставиться і, зокрема, Дніпропетровський національний історичний музей імені Д.Яворницького звертає увагу на музейний предмет у контексті його атрибуції, систематизації та евристичних можливостей [3]. Іншими словами, музейна справа є процесом, що характеризує суспільні відносини у царині культурної спадщини, а соціалізація роботи музею є не завжди сталою похідною величиною цієї константи.

Проте, українські вчені останнім часом все частіше схиляються до визнаного міжнародною спільнотою визначення музейної місії. Соціологічне дослідження проведе Інститутом стратегічних досліджень ім. С. Разумкова свідчить про важливу соціальну функцію музейної галузі в Україні у формуванні системи духовних цінностей суспільства, української ідентичності, утвердження ідеї української держави, як національного пріоритету. На думку Л. Чупрія, В.Машталіра музей являється багатофункціональним інститутом соціальної пам'яті, через посередництво якого реалізується потреба суспільства у відборі, зберіганні і репрезентації специфічної групи культурних і природних об'єктів, які усвідомлюються суспільством як цінності, що передаються із покоління в покоління. [2]

Соціологія не являється основою теоретичного надбання у музейній індустрії, що підкреслює актуальність та важливість проведення наукового дослідження з проблем використання методів соціології у музеєзнавстві. Соціологія музею це комплексна проблема, яка вивчає музейну галузь, діяльність музеїв, їх місце і роль у суспільстві та відношення суспільства до проблеми збереження культурно-історичного надбання. Поле діяльності соціології у царині музейної

справи не обмежується лише дослідженням проблематики музеїв, а є ширшим та охоплює поняття музейної справи як суспільного явища і виявляє вплив інших суспільних процесів на галузь.

Об'єктом соціологічного пізнання в музейній діяльності є саме суспільство як цілісна соціальна реальність, що відбиває його інтереси у сфері культурної спадщини. З цим тісно пов'язані такі явища як соціальні відносини, соціальні зв'язки, соціальні організації та розвиток і функціонування музеїв, як соціальних інститутів суспільства. Предметом соціології у цій сфері виступають загальні і специфічні закони та закономірності розвитку цієї галузі і її функціонування, як соціальної системи, форми та механізм дії цих законів і закономірностей у діяльності особистостей, соціальних груп та соціальних інститутів [1].

Найбільш загальне уявлення про соціологію музею можна навести визначенням – це наука про становлення і розвиток, функціонування соціальних процесів, механізми і принципи їх взаємодії, пов'язані з потребою соціальних відносин у сфері збереження матеріальної та нематеріальної спадщини суспільства посередництвом музейної діяльності, а також про людину як складову цих спільнот та головного рушія розвитку історичного процесу.

Реалізація функціонального призначення музейної галузі відбувається посередництвом соціального діалогу у якому провідну роль відіграють музей та відвідувачі. Відвідувач звертається до музею аби задовольнити свою потребу у пізнанні історії суспільства та природи. Власне кажучи, відвідувач прагне відчувати та пізнати час, минуле у його суспільно-історичних зв'язках, а музей, за посередництва музейного предмета та музейної експозиції задовольнити цю потребу. Розвиток соціології музейної справи спрямований також на вивчення музейної аудиторії, як складової соціального діалогу, з метою реалізації місії музею в соціумі. Однак, майже поза увагою дослідників знаходиться проблема вивчення потреб суспільства щодо визначення напрямів розвитку музейної справи.

Особливе значення соціології музейної справи виявляється в її здатності об'єктивно оцінювати соціальні явища і процеси, формувати і сприяти накопиченню знань про музейну справу, як соціальну дійсність. Соціологічні знання в галузі музейної справи важливі при розробці і здійсненні соціальних проектів у цій сфері суспільного життя.

Література:

1. Карпов В. Соціологія музейної справи. Теоретико-методологічні засади // Міжнародний вісник: культурологія, філологія, музикознавство. – К.: Міленіум, 2015. – Вип. 1 (4). – С. 32 – 35.
2. Соціологія музею: презентація на тлі простору і часу / за заг. ред. д.і.н., Карпова В.В. – К.: Видавець Олег Філюк, 2016. – 216 с.
3. Музейний предмет: атрибуція, систематизація, евристичні можливості. Збірник наукових праць з проблем музеєзнавства та краєзнавства, присвячений Міжнародному дню музеїв / Упоряд.В.М.Бекетова, за заг. редакцією Н.І.Капустіної. Вип.12. – Д.: АРТ-ПРЕС, 2015. – 304 с.

4. Музеєзнавство: словник базових термінів / укладач-упорядник Л.М.Міненко; за заг. ред. к.і.н., полковника Карпова В.В. – Фенікс; Національний військово-історичний музей України, 2013. – 152 с.

5. Роль музеїв у культурному просторі України і світу: стан, проблеми, перспективи розвитку музейної галузі. (Збірник матеріалів загальноукраїнської наукової конференції з проблем музеєзнавства, присвяченої 160-річчю заснування Дніпропетровського історичного музею ім. Д.І.Яворницького). – Випуск 11. – Д.: АРТ-ПРОЕС, 2009. – 608 с.

УДК 394.2:27-565.3 (477.85)

Козек М. І.,
аспірант, КНУКіМ
(м. Київ, Україна)

ОСОБЛИВОСТІ РІЗДВЯНИХ СВЯТ БУКОВИНСЬКИХ ГУЦУЛІВ

Глобалізаційні процеси й поширення зразків масової культури негативно впливають на розвиток та збереження регіональних культур. Особливо актуальною у цьому контексті постає проблема захисту традиційних календарних обрядів та звичаїв як свідків історичного минулого нашого народу.

Традиції та обряди відіграють дуже важливу роль та посідають значне місце у світогляді та віруванні буковинських гуцулів. Однак більшість дослідників календарної обрядовості та свят Гуцульщини Путильського та Вижницького районів особливо не заглиблювались у дослідження цього краю, а розглядали його переважно поверхнево, як всю самотню культуру Гуцульщини або Гуцульщини Івано-Франківщини, або Закарпатської.

Зібрання та вивчення інформації про цей край, відродження цілісної календарно-обрядової історії буковинських гуцулів дасть можливість досягнути її первісний смисл, виявити генетичні витоки, етапи розвитку.

Народні обряди, втілені у так званому народному календарі пов'язані з часовою циклічністю в природі й хліборобськими працями у певну пору року та родинними обрядами. За всю свою історію вони не залишилися незмінними, суттєво трансформуючись навіть у своїй основі. Багато традицій були забуті у зв'язку зі змінами у релігійній свідомості гуцулів. Більшість давніх звичаїв та традицій знищили спочатку румунські загарбники, а пізніше радянська влада вносила у традиційну обрядову культуру гуцулів свої корективи. І коли вже Україна отримала свою довгоочікувану незалежність, стало зрозуміло, що, на жаль, немає ані знань, ані бажань у молоді буковинської Гуцульщини відновлювати свою незбагненно багату культурну спадщину.

Зараз народні обряди розподіляються за природними циклами: зимовим (обряди Різдва та Нового року), весняним (Великоднівні обряди та Зелених свят), літнім (свята Івана Купала), осіннім (поминальні обряди).